

... Jitka Hodasová, Hradec Králové

MOTIVACE KOMORNÍ KYTAROVÉ HRY

Hradecké Guitarrenado – celorepublikovou kytarovou soutěž letos čeká jubilejní dvacátý ročník. Založil ji Karel Šust a téměř každým rokem (vyjma těch covidových) se pořádá v ZUŠ Střezina v Hradci Králové. S jejím zakladatelem a pořadatelem jsme probrali její historii i současnost.

Proč vlastně soutěž vznikla?

Někdy v osmdesátých letech jsem sháněl mandolínu do své kapely. Od jednoho starého muzikanta jsem dostal tip poptat se u starousedlíků po vesnicích, kde by mohly třeba na půdách ležet nějaké staré nástroje. Při pátrání po nástroji jsem zjistil, že ještě v padesátých letech minulého století u nás existovaly snad v každé vesnici početné tamburašské soubory (třeba i stočlenné), kde se hrálo na kytary, mandolíny, brače, různé balalajky a vůbec na vše, co mělo struny. Tenkrát jsem mandolínu skutečně z jedné pozůstalosti získal (a dodnes ji mám doma), ale víc než samotný nástroj mě nadchla právě ta komunitní spolková hudební činnost. Sám na kytaru učím od roku 1979 a komořinu jsem vždy považoval za třešinku na dortu. Když jsem pak v roce 1990 nastoupil jako ředitel dnešní ZUŠ Střezina a zjistil, že kytarová komořina v rámci soutěží ZUŠ téměř neexistuje, napadlo mne zaplnit chybějící kategorie v soutěžích ZUŠ vlastním přičiněním. Z nultého zkušebního ročníku jsme se po jeho úspěchu odhodlali k celostátnímu vyhlášení a tradice byla na světě. První ročník se odehrál v roce 1998.

Jak vás napadl její název?

To je taky pěkná historka z dávnověku. Někdy v roce 1979 nebo 1980 jsem navštívil v tehdejšímu klubu SSM koncert dvou studentů konzervatoře (možná už AMU). Jeden z nich hrál jako přídavek skladbu, která se mi vryla do hlavy a léta tam anonymně hnízila. Věděl jsem jen její název. Až po letech (už sám jako učitel) jsem si dohledal, že ji složil Jorge Morel a sehnal jsem si k ní noty. Ta skladba se jmenovala *Guitarreando* a tehdejší student se jmenoval Pavel Steidl – dnes profesor pražské AMU a vynikající světový kytarista. Těšil jsem se, že tuto historku zveřejním při letošním 20. ročníku soutěže a pozval Pavla Steidla do poroty, ale bohužel jsme se minuli v termínech. Tak snad někdy příště.

Kdo se může do soutěže přihlásit? Je pouze pro jednotlivce nebo i pro soubory?

Od začátku byla soutěž určena jako motivace a podpora komorní kytarové hry. Je tedy určena pro kytarové soubory žáků ZUŠ i amatérů do průměrného věku

souboru 21 let. Postupem času soutěž vykristalizovala do dnešní podoby tříletých cyklů, kdy jeden je určen pro tzv. čistou kytarovou komořinu (jen klasičtí kytaristé v počtu 2–9 členů souboru), další rok je zaměřen na smíšené soubory různých nástrojů s kytarou a kytarové orchestry. Před dobou covidovou jsme stihli ještě nově otevřít i soutěž pro sólové hráče na elektrickou a basovou kytaru. Tam totiž v systému soutěží ZUŠ zeje opět velká díra, přestože počet takto zaměřených studentů roste. Letošní 20. ročník je tedy v rámci pravidelných cyklů zaměřen na smíšenou komořinu a kytarové orchestry. V případě orchestrů raději uvádím, že jde spíše o soutěžní přehlídku, kdy všechny zúčastněné orchestry získají bronzové, stříbrné nebo zlaté pásmo. Nejde tedy o to vyhrát, ale zúčastnit se!

Kdo bývá mezi porotci soutěže? Daří se vám nalákat známá jména?

Do porot se snažíme oslovovat hvězdné stálce z koncertního a akademického nebe stejně jako šikovné kantory ZUŠek z celé republiky. Jsem rád, že se k nám porotci rádi vrací, i když hodnotit širokou škálu komorních souborů je velmi náročné. Už od začátku soutěže je s Hradeckým *Guitarreando* propojen např. profesor

pardubické konzervatoře Stanislav Juřica, letos přivítáme také opakovaně jako předsedu poroty prof. Štěpána Raka. Tradičně spolupracujeme s konzervatořemi v Českých Budějovicích a Brně, ale i s hudebními školami v zahraničí... Známych jmen by bylo hodně, ale podstatné je, že všichni porotci jsou komunikativní lidé s velkým darem motivace a předávání zkušeností. Hodně si zakládáme na neformální „rodinné atmosféře“ soutěže. Důkazem může být i to, že za dvacet let nemáme žádné „aféry s hodnocením“, které jinak často provázejí jiná soutěžní klání.

Jak se soutěž za těch dvacet let změnila?

To je také zajímavý materiál pro statistiky. V posledních letech se každoroční počet souborů ustálil na 20–25, rekord před více jak 10 lety byl ale 64 souborů! Orchestrů jezdí 10–12 a doufáme v narůstající trend. Potíž je v tom, že za dlouhé roky se příliš nezměnily podmínky hodinových dotací pro komorní hru na ZUŠ a stále se setkáváme i s tím, že hodiny zcela chybějí. Nicméně právě obnovenou existenci kytarových orchestrů si rádi přičítáme k významu naší soutěže. V ZUŠ Střezina jsem měl veliké štěstí na kolegy. Náš současný vedoucí oddělení Rostislav Coufal mi založením prvního kytarového orchestru splnil dlouholetý sen a zároveň se tak stal vzorem pro obnovení dávné tradice i v dalších ZUŠ. Jeden rok náš orchestr hrál jako kuriózní host v rámci soutěže a další rok jsme už otevírali samostatnou kategorii orchestrů! Kdyby soutěž přinesla do národa kytaristů ▶

Foto ZUŠ Střezina

► jen toto, budu rád. Ale naštěstí těch kladů je více. Poslední roky nám samozřejmě jako všude uškodil covid, ale už loňský ročník nám dal novou naději. Technická úroveň kytaristů na ZUŠ se za posledních 30 let ohromně zvýšila. Je skvělé pozorovat různé zaměření souborů a orchestrů, přičemž dirigenti často píšou i skvělé vlastní úpravy skladeb. Každý ročník přinese vždy nějaká překvapení. Nikdo se nemusí bát přijet i se začínajícím souborem. Výhodou komorní hry je, že dává prostor i „normálním“ studentům, nejen vybrané špičce, která se jinak sólově setkává ve víceméně uzavřené bublině na různých jiných soutěžích. Důležité je, že se k nám jezdí učitelé i inspirovat jako diváci a vždy slibují, že příště už vezmou i svůj soubor.

Bude dvacátý ročník něčím výjimečný?

Asi jen tím číslem. Všechno ostatní by mělo být standardní: skvělá porota, nadšení soutěžící, pestré ceny pro vítěze, domácí atmosféra a radost z muziky. Soutěž probíhá v naší škole tradičně koncem května (letos 26.–27. 5.). Uzávěrka přihlášek je sice už 30. března, ale do termínu soutěže se pak dá ještě leccos docvičit. Pro inspiraci máme na www.strezina.cz/hradecke-guitarreando-368 zveřejněné i audionahrávky z minulých ročníků zpětně až do roku 2007.

Shutterstock

Co byste soutěži popřál do dalších let?

Vzhledem ke svému věku se pomalu s pořádáním soutěže začínám loučit, ale těší mne, že kolegové v ZUŠ Střezina chtějí tradici udržet i nadále. Hradeckému Guitarreandu bych přál, aby zůstalo vždy trochu jiné než klasické výkonové soutěže. Osobnějši a přívětivější k účastníkům i divákům. Popřál bych mu i trvalou přízeň sponzorů,

bez kterých by soutěž mohla existovat jen velmi těžce. Třeba se jednou podaří obnovit i bývalou slávu hudebních „ochotnických“ spolků na vesnicích, kdy se za relativně malých nákladů dá vyrobit hodně muziky. To už je na odrůstající generaci orchestrálních hráčů a s radostí sleduji, že první vlaštovky už jsou tady.

ŠKOLA POBLÍŽ NEW YORKU SE OMLUVILA ZA OBĚD S RASISTICKÝM PODTEXTEM

Škola v americké obci Nyack nedaleko New Yorku se omluvila, že v první den měsíce černošské historie servírovala žákům oběd s rasistickým podtextem. Studenti dostali smažené kuře, vodní meloun a vafle.

„Ptali se nás, jestli chceme meloun. Vzpomínám si, že mě to překvapilo, protože teď není melounová sezona,“ řekla žákyně Honore Santiagová místní televizní a rozhlasové stanici WABC.

Za oběd se omluvila také firma Aramark, která jídlo do školy v Nyacku dodává. „Situace ve škole byla naše chyba. Něco takového se nikdy nemělo stát,“ napsal mluvčí společnosti v prohlášení.

Incident z 1. února ale není prvním případem, kdy se firma Aramark stala terčem kritiky kvůli předpokládanému rasismu. V roce 2018 dostali studenti na Newyorské univerzitě jako součást oběda u příležitosti měsíce černošské historie vodu s melounovou příchutí. Poté, co představitelé univerzity na případ upozornili, propustila firma Aramark několik zaměstnanců. Následující rok univerzita smlouvu se společností zrušila.

V roce 2011 firma Aramark vyvolala podobné pobouření, když podávala na Kalifornské univerzitě v Irvine smažené kuře a vafle na Den Martina Luthera Kinga, známého amerického bojovníka proti rasismu.

Spojování melounů s černošským obyvatelstvem ve Spojených státech sahá do dob zrušení otroctví. Tehdy černoši začali pěstovat a prodávat vodní melouny, které se staly symbolem jejich svobody. Běloši, kteří vystupovali proti zrušení otroctví, pak používali nářezky na melouny ke znevažování černošského obyvatelstva, citoval list The Guardian vyjádření Národního muzea afroamerické historie a kultury.

Černošští obyvatelé USA také vylepšili způsoby, jak připravit smažené kuře, a i tento pokrm je používán k zesměšňování černochů ve Spojených státech, uvedla Marcia Chatelainová, která vyučuje dějiny a afroamerická studia na Georgetownské univerzitě.

Studenti školy v Nyacku měli původně dostat k obědu 1. února sýrový steak, brokolici a ovoce. Dodavatel ale nakonec nabídku změnil, uvedli zástupci školy. „Nabídnout kuře a vafle s vodním melounem

jako dezert v první den měsíce černošské historie bylo necitlivé,“ konstatoval ředitel školy David Johnson. Jídlo, které dodavatel zvolil, „posiluje negativní stereotypy týkající se afroamerické komunity“, dodal.

Shutterstock